

IV. 3. VI.

Czartoryski H. — Stanowisko hypomonologii w naukach bio-entomologicznych.

V. 17. X.

Dr Wróblewski A. — Pluskwiaki różnoskrzydłe wód Wolina (oryg.).

VI. 24. X.

Nadzwyczajne zebranie Oddziału z okazji miesiąca pogłębienia przyjaźni Polsko-Radzieckiej, na którym ogłoszono następujące dwa referaty:
Dr Riabinin S. — „Entomologia w Z. S. R. R.”.

Inż. mgr Alwin S. — „Najnowsza bibliografia Z. S. R. R.”.

VII. 5. XII.

Dr Żółtowski Z. — Chrząszcze jako przypadkowe pasożyty człowieka.

W dniu tym odbyło się równocześnie doroczne walne zebranie, na którym odczytano sprawozdanie z dotychczasowej działalności oraz udzielono absolutorium ustępującemu Zarządowi. Następnie obrano nowy Zarząd w osobach: Dr B. Kielczewski — przewodniczący oraz Asyst. H. Łukowicz sekretarz-skarbnik. Na członków Komisji Rewizyjnej obrano: Dyr. K. Plucińskiego i Dr. Z. Żółtowskiego.

Odczytom towarzyszyła zwykle bardzo ożywiona dyskusja.

Oprócz powyższych referatów zebrania ożywione były demonstracjami przez członków cennych i ciekawych zbiorów entomologicznych.

W chwili obecnej Oddział Poznański liczy 37 członków.

Pomiędzy członków rozdano dostarczone numery czasopisma Polskie Pismo Entomologiczne lecz w niewystarczającej ilości.

Referaty (Bibliographie).

W. Niemierko. 1947. Przemiany kwasów tłuszczowych gąsienic jedwabnika. — Fatty Acid Metabolism in Silk Worm Larvae. Act. Biol. Exper. 14, Nr 8.

Zdaniem autora owady stanowią niezwykle wartościowy obiekt do badania procesów powstawania, rozpadu i przebudowy substancyj chemicznych w organizmach zwierzęcych.

Na materiale gąsienic jedwabnika (*Bombyx mori*) autor zajął się badaniem zawartości kwasów tłuszczowych w okresie gąsienicy.

Okazuje się, że tylko część gromadzonych przez gąsienice tłuszczów może pochodzić z tłuszczów pokarmowych (tj. z liści morwy), pozostała zaś ilość powstaje z innych związków organicznych. Ciekawie przedstawia się sprawa kwasów tłuszczowych nasyconych i nienasyconych; pod koniec

żerowania gromadzą się w większej ilości nienasycone kwasy tłuszczowe, które częściowo powstają z kwasów nasyconych. Autor wysuwa przypuszczenie, że gromadzenie się kwasów tłuszczowych nienasyconych jest związane z powstawaniem fosfatydów.

St. E. Karpiak.

W. Niemierko. 1947. Przyczynek do biochemii metamorfozy jedwabnika. — Contribution to the Biochemistry of Metamorphosis of Silk Worm. Ibid., Nr 9.

Celem autora było zbadanie natężenia przemian tłuszczowych w procesach metamorfozy i udziału w nich poszczególnych związków, wchodzących w skład lipidów. Metoda polegała na tym, że badany materiał poddawano ekstrakcji przy pomocy alkoholu i chloroformu. Oba rodzaje wyciągów zlewano ze sobą i oznaczano w nich zawartość tłuszczów obojętnych, związków strącających się acetonem (lecytyny i kefaliny), fosforu, azotu oraz związków niezmydlających się.

W czasie metamorfozy ilość tłuszczów spada równomiernie o ok. 40 %. Znacznym wahaniom ulegają fosfatydy; w początkowych fazach przeobrażenia syntezują się, by ponownie się rozpaść w ostatnich dniach przeobrażenia. Zawartość niezmydlających się związków nie wykazuje większych zmian.

St. E. K.

Józef Heller. 1947. Badania nad przeobrażeniem owadów. Część XIV. Mechanizm regulacji przemiany materii w okresie poczwarkowym. Rola tyrozynazy. — Investigations on Insect Metamorphosis, Part XIV. The Regulation of the Metabolism during Pupal Stage. The Role of Tyrosinase. Ibid. Nr 17.

Autor wskazuje, że w okresie poczwarkowym, kiedy przemiana materii może spaść poniżej 10 % pierwotnej wartości, mechanizm regulacji przemiany materii jest związany z zastąpieniem oksydazy cytochromowej przez tyrozynazę oraz ze zmniejszeniem się ilości czynnych kofermentów oddechowych.

Materiałem były zimujące poczwarki wilczomleczeńki (*Celerio euphorbiae*), które rozcierano z moderatorem fosforanowym o pH = 6,2 i badano intensywność oddechową otrzymanej miazgi w aparacie oddechowym Warburga.

Ciekawym jest fakt, że pomiary intensywności oddychania miazgi okresu poczwarkowego dały krzywą o kształcie litery U, taką samą jak nieuszkodzone poczwarki. Wynika więc z tego, że regulacja metabolizmu w okresie poczwarkowym jest niezależna od struktury, polega na zmianach chemicznych, a nie morfologicznych.

Autor wysuwa przypuszczenie, że mechanizm hormonalnej regulacji

przemiany materii u kręgowców może polegać też na regulowaniu stężenia kofermentów oddechowych.

St. E. K.

W. Niemierko, S. Cepelewicz, Z. Kiernik-Zielińska, S. Niemierko, P. Włodawer i L. Wojtczak. 1949. Z zagadnień fizjologii mola woskowego (*Galleria mellonella*). Ibid. 15, Supl. nr 12.

Galleria mellonella jest bardzo ciekawym obiektem do badań biochemicznych ze względu na swoisty sposób odżywiania się gąsienic i zdolność ich do przyswajania wosku.

Gąsienice różnego wieku poddawano badaniom na zawartość wody i suchej substancji. W suchej substancji oznaczano ilość lipidów a w nich substancje niezmydlające się, kwasy tłuszczowe nasycone, liczbę jodową, liczbę rodanową i liczbę kwasową. Ponadto oznaczano zawartość azotu, chityny, glikogenu i popiołu.

St. E. K.

J. Heller, W. Świechowska. 1947. Badania nad przeobrażeniem owadów. Część XIII. Makroskopowy obraz przeobrażenia. — Investigations on insect metamorphosis. Part XIII. The macroscopical aspect of metamorphosis. Zool. Pol. 4. 1940—1947.

Materiałem doświadczalnym były gąsienice i poczwarki wilczomlecza (*Celerio euphorbiae*) — od stadium dorosłej gąsienicy do poczwarki tuż przed wylęciem. Metoda polegała na skrwawianiu badanych osobników, oddzielaniu jelita i ciała tłuszczowego. Resztę określano jako „mięsień“.

Okazało się, że podczas przeobrażenia stosunek wagowy tych części ciała do ogólnej wagi ciała zmienia się w charakterystyczny sposób.

Podczas zapoczwarczenia się gąsienica traci dużo wody, przy czym woda przesuwana się z kurczącego się jelita do hemolimfy. Ilość hemolimfy wzrasta bezwzględnie i procentowo. Świeża poczwarka zawiera mniej krwi niż podczas zapoczwarczenia. Waga zaś jelita jest większa.

St. E. K.

J. Heller, W. Świechowska, St. Karpiak. 1949. Bilans fosforanowy w czasie przeobrażania motyla wilczomlecza. — Act. Biol. Exper. 15. Supl. Nr 11.

Józef Heller. 1949. Phosphorus Compounds and Metabolic Rate in Insect Pupae. — Nature, 163, p. 952.

Badania ostatniego dziesięciolecia utwierdzają w przekonaniu, że rola fosforu w organizmie polega na funkcji przenoszenia energii. Przenoszenie to odbywa się za pośrednictwem pewnych wiązań grupy fosforanowej ze związkami organicznymi. Obecnie rozróżnia się kilka typów takich wią-

zań. Zależnie od ilości kalorii, wyzwalających się przy rozerwaniu wiązania, mówimy o wiązaniu wysokiej lub niskiej energii.

Na tym tle staje się zrozumiałym zagadnienie zawartości fosforanów w różnych okresach rozwojowych o różnym natężeniu przemiany materii u wilczomlecza (*Celerio euphorbiae*).

Wyniki badań wykazały, że w okresach zmniejszonej przemiany materii rośnie ilość fosforu nieorganicznego, a maleje ilość organicznych fosforanów, przenoszących energię. W okresie latencji poczwarek fosfor nieorganiczny gromadzi się w jelicie w takiej ilości, że tworzy twardy pręcik, dający się wypreparować, lub widoczny w rentgenowskim obrazie. W miarę dalszego postępu rozwoju i wzrostu przemiany materii poczwarki, pręcik fosforanowy ulega rozpuszczeniu i stopniowej resorpcji.

St. E. K.

J. J. Karpiński i K. Strawiński. 1948. *Korniki ziem Polski*. Les bostryches de la Pologne. Lublin. — Ann. Univ. M. C. — Skłodowska. Sectio C. Suppl. IV. 1—239, Tabl. 28, ryc. 100.

Dzieło pod powyższym tytułem wyszło z Zakładu Zoologii Szczegółowej Wydziału Matem.-Przyrodniczego U. M. C. S. oraz ze Stacji Ekologii Zwierząt Leśnych, Filii Instytutu Badawczego Leśnictwa w Białowieży.

Jak autorzy we wstępie zaznaczają, skłoniło ich kilka motywów do napisania tej monografii korników Polski. Najważniejszym motywem jest przede wszystkim brak pracy, która by zawierała niezbędne i wszechstronne wiadomości o tej rodzinie chrząszczy, odgrywającej poważną rolę gospodarczą w leśnictwie, zwłaszcza w zniekształconej biocenozie jednogatunkowych i równowiekowych drzewostanów.

Mając do dyspozycji tak obszerne i dokładne dzieło o tych szkodnikach, będą nasi leśnicy i przyrodnicy mogli łatwiej wypełnić luki, które niestety jeszcze istnieją, zwłaszcza w biologii korników. Dokładne opisy cech morfologicznych i anatomicznych poszczególnych gatunków ułatwią też niezawodnie określenie licznych gatunków tej rodziny chrząszczy zainteresowanym leśnikom i przyrodnikom-kolekcjonerom, co dotychczas nie należało do łatwych zadań.

Dla zapoznania się czytelnika choć zgrubsza z treścią książki, przytoczyć trzeba jej rozdziały, więc: I. Morfologia i fizjologia korników. II. Zagadnienia biologiczne. III. Systematyka. IV. Szczegółowy przegląd fauny korników Polski według gatunków roślin żywicielskich. V. Przegląd gatunków korników, których występowanie w Polsce jest możliwe. VI. Spis rzeczywiście w Polsce występujących gatunków. VII. Geograficzne ich rozsiadanie w Polsce. VIII. Wykaz korników uwzględnionych w pracy. IX. Spis roślin żywicielskich. X. Wykaz pasożytniczych błonkówek. XI. Znaczenie korników w biocenozie lasu. XII. Znaczenie korników w gospodarce leśnej. XIII. Korniki jako szkodniki pierwotne i wtórne. XIV. Srodki

zapobiegawcze i sposoby walki. XV. Gromadzenie zbiorów korników. XVI. Polskie nazwy gatunkowe korników. XVII. Wykaz nazw łacińskich.

Jak już z powyższego wynika, jest to dzieło tak wszechstronnie opracowane, jakim i zagraniczna nauka nie bardzo może się poszczycić i autorzy, według mego zdania, dobrze przystężyli się nauce polskiej i polskiemu leśnictwu, opracowując tę bardzo ważną i bardzo ciekawą w swych objawach życiowych rodzinę chrząszczy. Ale ponieważ żadne dzieło rąk ludzkich nie jest absolutnie doskonałym, więc i ta praca zawiera pewne drobne usterki, które by w przyszłości usunąć należało i dlatego tu o niektórych wspomnę.

Co się tyczy terminologii uważam, że zachować należało by utarty termin „dzieworódtwo“, zamiast wprowadzać nowy „rozmnażanie się dziewicze“. „Systematyka“ wlicza 105 gatunków polskich, zaś spis gatunków występujących w Polsce wynosi 106, gdyż w systematyce opuszczono *Th. Kaltenbachi* Bach. Dodać tu mogę najnowszą wiadomość, nie ogłoszoną jeszcze, że odszukano już 107-y gatunek: *Kissophagus hederæ* Schmidt na Górnym Śląsku (Rychlik), w Poznaniu i Gorzynie (Dr. Kaj) i żerowiska na Dolnym Śląsku (Kleszczany), (listowe wzgl. ustne wiadomości). Poza tym Zakorka wilczomlecza (*Thamnurgus varipes* Eichh.) znam od 30 lat ze Zwierzyńca nad Wieprzem (bukowa góra) i z okolic Lwowa, a Kornika powójnikowca *Xylocleptes bispinus* Duftsch. z Leska. Uzupełnień takich można by więcej przytoczyć. Szkoda też, że autorzy w wykazach pominęli niemal zupełnie Ziemię Zachodnie; tę lukę można było wypełnić przy pomocy zbiorów entomologicznych, jakie znajdują się w Muzeum Instytutu Zoologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego i przypuszczalnie Państwowego Muzeum Zoologicznego w Warszawie, a nieco wiadomości byli by mogli udzielić też entomolodzy polscy, stykający się z lasami Ziemi Zachodnich. Szkoda też, że autorzy obok wykazu pasożytniczych błonkówek nie podali również wykazu drapieżnych chrząszczy, spotykanych w chodnikach korników, choćby tak pospolitych jak *Rhizophagus grandis* Gyll., *Rh. depressus* F., *Rh. ferrugineus* L., *Glischrochilus quadripustulatus* L., *Nemosoma elongatum* L., *Laemophloeus abietis* Wank., *Colydium filiforme* F., *Ditoma crenata* F., *Hypophloeus linearis* F. itp., gdyż gatunki te odgrywają ważną rolę w biocenozie lasu, a są mało znane wśród leśników, którzy wskutek tego przy spalaniu kory z drzew pułapkowych nieraz więcej szkody wyrządzają w biocenozie, niż pożytku przysparzają przez zwalczanie korników.

Bardzo cenne są tablice z fotografiami żerowisk, lecz fotografie samych korników mniej przydatne, dla oznaczania których wyśmienitymi są przejęte od Spessivtseffa rysunki korników. Fatalne są pomyłki drukarskie i uzupełnienia po dokonanych składzie, które obejmują aż 5 stron druku, a pozostawiają jeszcze przynajmniej 1/4 błędów drukarskich i autorskich nie poprawionych.

A. Linke, 1949. Szkodniki wikliny. — Dodatek do dzieła: B. Kański, Wikliniarstwo. — Poznań, 145—219, ryc. 46.

Dzielko ma na celu zaznajomienie czytelnika z zasadami ochrony wikliny przed szkodnikami zwierzęcymi, jakimi są przede wszystkim owady. Po krótkim wstępie, zawierającym opis budowy owadów, metod walki ze szkodnikami wikliny i przegląd obrazów uszkodzeń, następują opisy najważniejszych szkodników i sposobów ich zwalczania. Autor omawia ogółem 24 gatunków chrząszczy, 10 błonkówek, 9 motyli, 9 muchówek, 5 pluskwia-ków oraz 3 gatunki roztoczy. Większość z omawianych gatunków jest przedstawiona na udatnych konturowych rycinach. Opisy odznaczają się zwięzłością i przystępnością. W następnym wydaniu należało by usunąć niektóre usterki natury typograficznej (brak numeracji rycin) oraz niedociągnięcia w tekście, jak np. niezupełnie jasne rozróżnienie typów narządów pyszczkowych owadów.

Noskiewicz.

Jan Prüffer, 1949. Badania zoocenozy wydmy Zadroże. — Investigations of the zoocenose of the Zadroże. — *Studia Soc. Sc. Torunensis*, Suppl. I. Toruń, 1 (41) — 16 (56).

Praca stanowi próbę oceny stosunków ilościowych fauny wydmy Zadroże pod Toruniem. Wzięto pod uwagę owady i pajęczaki; przy gromadzeniu materiałów w terenie stosowano metodę 10-minutowych połowów na oko, metodę zbierania w kwadratach i koszenie. Zbadano 4 typy zespołów zwierzęcych, tj. faunę piasku nagiego z bardzo tylko luźnymi kępkami trzcinika, „faunę skupienia jastrzębca“, „zgrupowanie wrzosu“ i „faunę skupienia trawiasto-zielonego“; uwzględniano aspekty letnie i jesienne. Liczbowe zestawienia tabelaryczne zezwalają na porównawczą ocenę stosunków ilościowych, charakteryzujących zespoły, na podstawie ilości schwytych w nich osobników z szeregu rzędów, częściowo i rodzin owadów i pajęczaków. Najniższe ilości charakteryzują faunę gołych części wydmy; we fragmentach takich dominują mrówki i mszyce, stanowiąc tam prawie 2/3 zebranego materiału. Panują one także w faunie skupień jastrzębca, podczas gdy zgrupowanie wrzosu odznacza się stosunkowym bogactwem muchówek, skoczogonków i pajęczaków. W faunie skupienia trawiasto-zielonego przeważają *Cicadina*, *Aphidina*, *Diptera* i *Thysanoptera*; jedynie w tym „skupieniu“ stwierdzono na wydmie *Neuroptera*.

N.

M. Gromadska, 1949. Fauna kwiatów wydmy Zadroże. — The fauna of the flowers of the dune Zadroże. — *ib.*, 1 (57) — 25 (81).

Autorka przeprowadziła ilościową analizę zjawiska zasiedlenia i odwiedzania kwiatów przez owady na 28 gatunkach roślin zielnych. Badania terenowe zostały dokonane w dwóch seriach, letniej i jesiennej. Próbkii serii letniej dostarczyły 4395 kwiatów oraz 7525 egzemplarzy owadów na

nich, w serii jesiennej zebrano 4017 kwiatów (ew. kwiatostanów), a w nich 6298 egzemplarzy owadów. Ogółem więc zasiedlenie i odwiedzanie kwiatów przez owady jest na wydmie słabe, w miesiącach letnich nieco silniejsze niż w jesieni. Główne wyniki badań ujęto w formę tabelarycznych zestawień. Szczególnie interesująca jest tabela XII, która ilustruje zasiedlenia kwiatów od ich barwy.

N.

St. Kapuściński, 1948. Najważniejsze boreczniki sosnowe. Inst. Badaw. Leśnictwa. Ser. C, Nr 23, Kraków, 1—43, T. I—VIII.

Popularny raczej charakter wydawnictwa nie przeszkodził autorowi w głębokim i wszechstronnym rozwinięciu tematu. W pracy poruszono szereg zasadniczych kwestyj związanych z problemem boreczników sosnowych; podano więc opisy pięciu ich najważniejszych gatunków, wraz z przebiegiem rozwoju, zestawiono klucze do oznaczania jaj, dorosłych larw i oprzędów, omówiono czynniki wpływające hamująco na wzrost ilości boreczników, znaczenie gospodarcze tych owadów, środki zapobiegawcze masowym ich pojawom, możliwości prognozy i zagadnienie zwalczania. Szereg tabel tekstowych i liczne rysunki na tablicach objaśniają rozmaite stadia rozwojowe oraz podają sylwetki dojrzałych boreczników i ich wrogów.

N.

K. Strawiński, 1948. Owady obserwowane na roślinach leczniczych w województwie lubelskim. — The insects observed in the medicinal herbs in the Lublin province. — Ann. Univ. M. C. Skłodowska, Lublin. Sectio E, III, 289—345.

Praca ma charakter pionierski, jest bowiem pierwszym w naszej literaturze zestawieniem, celowo dokonanych obserwacji nad owadami szkodliwymi dla ziół lekarskich. Autor zestawia dane dotyczące 65 gatunków szkodników należących do rzędów pluskwiaków równo- i różno-skrzydłych, motyli, tęgopokrywych i błonkoskrzydłych.

N.

K. Simm, 1949. Zwierzęce szkodniki muzeów. — Biblioteka Wiedzy Muz. Etnografia, 3. 1—36, ryc. 15, Kraków.

Wśród wymienionych w pracy szkodników dominują bezwzględnie owady. Zwrócono uwagę na szkodniki drzewa, tkanin, skóry, futer, piór, rogów i błon zwierzęcych; omówiono sposoby walki, przy stosowaniu zarówno środków profilaktyki jak i bezpośredniego niszczenia. Ryciny tekstowe odznaczają się dużą starannością wykonania i przejrzystością.

N.

St. Adamczewski, 1949. Materiały do poznania piórolotków. III. *Capperia fusca* (Hofmann), 1898, w Polsce. (*Lep. Alucitidae*). — Notes on the Plume-Moths. III. *Capperia fusca*

(Hofmann), 1898, in Poland. (*Lep. Alucitidae*). Docum. Physiogr. Poloniae, Nr 17, Kraków, 1—11.

Gatunek jest nowy dla fauny Polski, mimo iż niejednokrotnie był zbierany na naszych terytoriach, poczynając od 1903 roku (Makowica ad Ry-tro, wyżyna Małopolska, Pogórze Cieszyńskie, Tatry). Autor zestawia pełną synonimikę gatunku, omawia jego formę typową, żyjącą monofagicznie na *Stachys alpina* L. oraz formę biologiczną, żyjącą na *Marrubium*, znaną tylko z Niemiec zachodnich. Różnice w genitaliach między obu formami są bar-dzo drobne.

N.

M. Nunberg, 1948. Drugi przyczynek do znajomości kra-jowej fauny owadów minujących liście. — Second contribution to the knowledge of the native insects, mining the lea-ves. — Fragm. Faun. Mus. Zool. Polon., Warszawa, V, 12, p. 185—197.

Tworzy uzupełnienie przyczynku pierwszego, omówionego w XVIII, T. Polskiego Pisma Entomologicznego (p. 120). Przynosi materiał zawierają-jący dalszych 87 gatunków, zestawionych, podobnie jak w pierwszym przy-czynku, systematycznie i według roślin żywicielskich. Przybywa 17 nowych dla nowych Polski gatunków muchówek.

N.

S. Adamczewski, 1949. Przyczynek do poznania fauny mo-tyli minujących Mazowsza. — Notes on the mining *Le-pidoptera* of Central Poland. — *Ib.*, VI, Nr 2, p. 11—33.

Wykaz obejmuje 163 gatunków, z niewielkiej przeważnie ilości sta-nowisk, chociaż jest oparty na pięcioletniej, metodycznie prowadzonej pracy terenowej i hodowlanej. Jest to wynikiem spalenia całości materiałów przez Niemców w 1944 roku. Autor wymienia tylko te gatunki i tylko te miejsca występowania, które bez żadnych wątpliwości mógł odtworzyć z pamięci.

N.

J. J. Karpiński, 1949. Nowy gatunek kornika *Pityophthorus po-lonicus* sp. n. (*Col. Scolytidae*). — The new species of bark-beetle *Pityophthorus polonicus* sp. n. (*Col. Scolytidae*). — *Ann. Mus. Zool. Pol.*, XIV, Nr 8, p. 125—133, fig. 6.

Nowy ten gatunek został znaleziony w lasach Pienińskiego Parku Narodowego, na jodłach (*Abies alba* Mill.), w ilości ponad sto egzem-plarzy, w górnej części koron żyjących lub świeżo wyschniętych drzew. Należy do wspólnej grupy z *P. abietis* Kur. i *P. lapponicus* Stark.

N.

Jan Noskiewicz. 1948. Dodatki i uzupełnienia do „Zarysu Zoogeografii polskiego Podola“ R. Kuntze i J. Noskiewicz. — Supplement to the „Outline of the zoogeography of the Polish Podolia“ by R. Kuntze and J. Noskiewicz. — Kosmos. 65, 117—149. Wrocław.

Autor podaje w swej pracy dodatki i uzupełnienia z zakresu rzędów: Hymenoptera i Diptera na podstawie materiałów zebranych w latach 1938—1946 na Podolu południowym, na Północnej Krawędzi Podola i w okolicach Lwowa. Uwzględnia przy tym tylko gatunki kserotermofilne o typach rozszedlenia pontyjskim i ponto-medycyterajskim.

Jak dawniej tak i teraz zachodnie Podole okazało się terenem bogatym w nowe gatunki spośród obydwu wyżej wymienionych rzędów. Z rzędu Blonkówek podaje autor: *Dioxys Kuntzei*, *Nomada mixta*, *Nomada Irater cula*, jako n. spp. Dalej cały szereg gatunków nowych dla danego terenu i wreszcie nowe stanowiska dla „wylącznie podolskich“ i „pseudopodolskich“. Wszystkie te materiały podkreślają geograficzno-faunistyczne koncepcje autorów „Zarysu“. Przykładem tego niech będzie ta okoliczność, że w „Zarysie“ mogli autorowie przytoczyć na uzasadnienie podolskiego charakteru okolic Lwowa 18 gatunków spośród wszystkich typów zwierząt, w omawianej zaś pracy dodano dalszych 9 gatunków z dwu tylko rzędów.

K.

Jan Rafałski. 1949. *Pseudoscorpionoidea* z Kaukazu w zbiorach Państwowego Muzeum Zoologicznego. — *Pseudoscorpionoidea* from the Caucasus in collection of Polish Zoological Museum. (Z 17 rysunkami i 5 tabelami w tekście). Annales Musei Zoolog. Pol. 14. 75—120. Warszawa.

W opracowanym materiale wyróżnił autor 9 gatunków, w tym jeden nowo przez siebie opisany (*Roncus crassipalpus* sp. nov.); jeden nowy dla Kaukazu (*Neobisium moreoticum*, Beier) i jeden od czasu odkrycia go nie obserwowany dotychczas (*Roncus microphthalmus* (Daday)). Dwa gatunki z rodzajów: *Neobisium* i *Chernes* nieoznaczalne z powodu stadium iuvenilnego. Podane wyczerpujące opisy wszystkich wyróżnionych gatunków, przy czym dokładnie uwzględniona zmienność geograficzna.

K.

Tadeusz Jaczewski. 1949. O gatunkach pluskolców występujących w Polsce (*Heteroptera*, *Notonectidae*). — On the species of backswimmers occurring in Poland (*Heteroptera*, *Notonectidae*). *Fragm. Faun. Mus. Zool. Pol.* 6. 1—9. 12 rys. tekst. Warszawa.

Autor podaje zestawienie gatunków rodzaju *Notonecta* L. z terenu Polski na podstawie materiałów, które miał do dyspozycji. Stwierdził występowanie u nas *N. reuteri* Hung. w okolicy Poznania; poza tym wszystkie stanowiska podawane dotychczas dla (*N. lutea* Müll.). Dodany

klucz do oznaczania wszystkich 6 krajowych gatunków, ilustrowany 12 rysunkami w tekście: półpokryw i paramerów oraz wyliczone osobno znane dotychczas ich stanowiska. K.

Maria Racięcka. 1949. Z badań nad unerwieniem kończyn u larw *Molanna angustata* Curt. (*Trich.*). — On the innervation of the appendages of *Molanna angustata* Curt. (*Trich.*) larvae. *Studia Soc. Sc. Torunensis. Sectio E (Zool.)*. 2; 45—119, Tab. I—IV, 27 rys. tekst. Toruń.

Szczegółowy opis unerwienia i narządów zmysłowych wszystkich odnóży larwy *Molanna angustata*, od głowy począwszy (przytem uwzględnione też labrum). Przy tej sposobności musiała autorka zwrócić uwagę na stosunki anatomiczne narządów pyszczkowych, których morfologia była dotychczas nieopracowana. W tym kierunku uzyskała także nieznane dotychczas rozwiązania, jako produkt dodatkowy swego zasadniczego tematu. W wyniku swych badań stwierdza autorka najbliższe podobieństwo stosunków morfologicznych u *Molanna* z takimi u motyla *Orthosia lota*. Następują rozważania o funkcjach wyróżnionych narządów zmysłowych oraz nad wspólnymi rysami głównego pnia nerwowego każdej kończyny u przedstawicieli różnych rzędów owadów, u których takie badania przeprowadzono. K.

Marian Nunberg. 1949. Wpływ składu drzewostanu na faunę chrząszczy z rodziny Biegaczowatych (*Carabidae Col.*). — Wliwanie składu dereswostoja na faunę żukowiz z siemji *Carabidae (Col.)*. — The influence of the composition of the forests on the fauna of beetles of the family *Carabidae Col.* Instytut Bad. Leśn. Rozpr. i Sprawozd. Ser. A. Nr 58, 1—29. Warszawa.

Dla naświetlenia problemu postawionego w tytule założył autor w Leśnictwie Klonów (Nadleśn. Miechów) rowki pułapkowe w oddziałach 17 m i 28 m, różniących się składem drzewostanów sosnowych: pierwszy był czystym, drugi mieszanym. Rowki jednakowych rozmiarów oraz ilości; pory połowów również. Wyniki okazały wybitne różnice w składzie badanej fauny, tak jakościowe, jako też ilościowe. W drzewostanie czystym sosnowym zebrano razem 124 okazów, w mieszanym 711 ok.; stosunek 1:5.7. Wobec tego, że *Carabidae* odgrywają wielką rolę w utrzymaniu biologicznej równowagi lasów, potwierdza się niedwuznacznie pogląd, że lasy mieszane sprzyjają rozwojowi czynników hamujących nadmierne pojawy szkodników, w daleko wyższym stopniu, niż czyste drzewostany. K.

J. St. Mikulski. 1948. Wpływ niektórych czynników otoczenia na rozwój jaj hurmaka olszowego (*Agelastica alni L. Col.*). — The influence of some environmental factors upon the development of eggs of alder leafbeetle (*Agelastica alni L. Col.*). *Zool. Pol.* 4. 1940—1947.

Autor badał wpływ wilgotności oraz wpływ temperatur stałych i przemiennych symetrycznych na rozwój jaj hurmaka olszowego.

Zakres życiowy leży w granicach od 9°—28° C w temperaturach stałych, zakres optymalny mieści się między 11° a 23° C. Śmiertelność jaj w tym zakresie jest minimalna. Autor wprowadza pojęcie eury- i stenoptobiontyzmu. aaja *Agelastica alni* są wyraźnie euryoptobiontyczne, tj. wykazują wysoki procent przeżywania w całym okresie optymalnym.

Temperatury przemiennie powodują opóźnienie rozwoju na krańcach zakresu a przyspieszenie w zakresie środkowym.

Wpływ wilgotności 100%, 75% i 50% powoduje w tych samych temperaturach stałych przyspieszenie lub opóźnienie rozwoju. Krzywe rozwoju mają charakter krzywych łańcuchowych, jednakże zwykle przecinają się w dwóch miejscach skali, pokrywających się z granicami zakresu optymalnego.

St. E. Karpiak.

H. Kowarzyk i J. Rymar. 1948. Doświadczalne odmiany rusałek (*Vanessidae*). — The Experimental Aberrations of *Vanessidae*. Ibid.

W. Köhler i W. Feldotto stwierdzili w roku 1937, że barwa skrzydeł motyli *Vanessa urticae* zależy od temperatury, w jakiej przebywały poczwarki. Działając w okresie poczwarkowym podwyższoną lub obniżoną temperaturą, można otrzymać eksperymentalnie różne aberacje rusałek, stwierdzanych w przyrodzie. Wpływ temperatury zaznacza się jednak w pewnych tylko określonych okresach poczwarkowych.

Za éwilichowski (1936) i Rymar (1946) na podobnym materiale stwierdzili, że podobne zmiany zabarwienia skrzydeł rusałek, można uzyskać, wstrzykując poczwarkom kwas fosforomolibdenowy lub kwas fosforowolframowy.

Celem zbadania mechanizmu wybarwienia się skrzydeł u rusałki porzeczniczki i pawika (*Vanessa urticae* i *V. Io*) autorowie referowanej pracy wykonali około 15 tys. prób, polegających na wstrzykiwaniu młodym poczwarkom różnych substancji chemicznych, jak np. elektrokolargolu, azotanu srebra, siarczanu hydrazyny, kwasu wolframowego, zredukowanego kwasu fosforomolibdenowego (błękit molibdenowy), chlorku żelaza, pyrogallolu.

Wynik doświadczeń wskazuje, że zasadnicze znaczenie dla powstania barwnego wzoru na skrzydłach rusałek ma przemiana polifenoli.

St. E. Karpiak.

Carl Willmann. 1949. Beiträge zur Kenntnis des Salzgebietes von Ciechocinek. 1. Milben aus den Salzwiesen und Salzmooren von Ciechocinek an der Weichsel. — Veröff. Mus. Bremen, A1, Ausg. Juli 1949.

Autor eksploatował stanowiska ciechocińskie w różnych biotopach w czerwcu 1944 r. Prócz tego miał materiał z sierpnia i września tegoż

roku, zebrany przez G. Polentza i F. Paxa. Zbierał ręcznie i przy pomocy aparatu Berlese'go; na skutek tego miał materiał z 17 próbek. Na 60 stwierdzonych gatunków 12 nowo opisanych. Świadczy to może raczej o tym, że rząd Roztoczy debiutuje jeszcze w pracowniach naukowych i w odnośnej literaturze, niż jest wyrazem swoistego środowiska ciechocińskiego.

Jeśli chodzi o stopień zależności opracowanej fauny od słonego środowiska, to zdaniem autora, halofilów, ew. halobiontów należy poszukiwać wśród nowo opisanych gatunków. Z tych 6 wchodziło by tu w grę, ponieważ występują w próbkach o największym procencie zasolenia. Zresztą sprawę tę mogą rozstrzygnąć dalsze systematyczne badania w tym kierunku.

K.

Z obcej literatury i zagranicznych zjazdów.

Handbooks for the Identification of British Insects.

Londyńskie Towarzystwo Entomologiczne (Royal Entomological Society of London) zaczęło wydawać pod powyższym tytułem serię kluczy do oznaczania owadów występujących na Wyspach Brytyjskich. Całość została zaplanowana na 10 tomów, z których 3 mają być poświęcone błonkówkom, 2 muchówkom, 2 chrząszczom, po 1 motylom i pluskwikom i 1 pozostałym rzędem. Jako pierwsze zeszyty ukazały się w końcu lipca 1949 r. część 5 tomu I, obejmująca skorki i prostoskrzydłe (20 str., 74 rys.), opracował W. D. H i n c k s, część 10 tegoż tomu — ważki (48 str., 24 rys.), opracował F. C. F r a s e r, oraz część 1 tomu IX zawierająca wstęp i klucz do oznaczania rodzin muchówek (49 str., 97 rys., 1 tabl. barwna), opracował H. O l d r o y d. Każdy zeszyt obejmuje rozdział wstępny omawiający budowę, sposób życia, znaczenie gospodarcze itd. przedstawicieli danej grupy a także ogólne podstawy jej podziału systematycznego oraz sposoby zbierania i konserwowania. Dalej idą klucze do oznaczania; opisów szczegółowych poszczególnych gatunków, rodzajów itd. opracowanie to nie podaje. Dane są natomiast dobrze ułożone zestawienia najważniejszego piśmiennictwa, z którego czytelnik będzie musiał korzystać przy pogłębianiu badań nad interesującą go grupą owadów. Strona ilustracyjna przedstawia się korzystnie.

T. J ac z e w s k i.

Międzynarodowa Konferencja Ochrony Roślin w Bukareszcie

W dniach 25. VII—4. VIII. 1949 roku odbyła się w Bukareszcie Międzynarodowa Konferencja Ochrony Roślin, w której uczestniczyły następujące państwa: Rumunia, Polska, Czechosłowacja, Związek Radziecki, Węgry i Bułgaria. Polskę reprezentowali: inż. J. F i n k z ramienia Instytutu Międzynarodowej Współpracy rolniczo-leśnej oraz dr W. W ę g o r e k